

LA SETMANA SANTA ASCONENCA. REPÀS A LA FESTA, DE COM ES VIVIA I DE QUÈ EN PERDURA

M. LOURDES AMBRÓS ORTIZ

Mestra, llicenciada en pedagogia

JOSEP M. RADUÀ SERRA

Secció d'Etnologia del CERE

RESUM

Una societat és hereva de les circumstàncies, dels esdevenirs històric i cultural que l'ha anat conformant, de les civilitzacions o cultures que l'han anat sedimentant al llarg dels segles i dels episodis històrics que els ha tocat viure. Una societat no és quelcom estable sinó que va evolucionant, adaptant-se als temps, incorporant elements culturals i religiosos als heretats dels seus avantpassats. Tot això queda reflectit en un tarannà que acaba emergint en les celebracions comunitàries, moltes de les quals sorgides o adaptades a partir de les festivitats religioses que des d'antic han marcat el calendari. Començant per les mateixes festes majors que en cada vila, poble o ciutat se celebren sota l'advocació dels patrons, les celebracions dels solsticis d'hivern o d'estiu que es van originar com un ritual pagà i que l'Església va adaptar (Nadal i Sant Joan, respectivament), o la commemoració de la Setmana Santa. Precisament aquest article es dedica a n'aquest període del calendari, com una forma de deixar constància d'una manera de viure la Setmana Santa a Ascó, igual com ocorria, o ocorre, de forma molt similar a d'altres indrets del nostre territori —tot i que sempre es poden trobar diverses particularitats a cadascun dels nostres pobles. Aquesta és una commemoració que avui potser no es viu amb aquella intensitat o recolliment que han transmès la gent més gran, però que a grans trets manté uns rituals que s'intenten recollir en les pàgines següents.

UN COP D'ULL A LA SETMANA SANTA ASCONENCA

L'element religiós ha ajudat a conformar una manera de ser, d'entendre i de viure la vida, que malgrat que ha anat perdent transcendència pública en el transcurs del temps, ha llegat un conjunt de rituals en alguns casos man-

tinguts força fidedignes; en altres, que s'han adaptat com part del patrimoni d'aquell indret o bé que han perdut preponderància.

En la nostra societat, un dels trams del calendari en què la religió ha estat present de forma predominant és la Setmana Santa, la commemoració de la Passió i Resurrecció de Jesucrist, la qual venia precedida per les set setmanes de Quaresma, a la qual s'hi arribava després de la disbauxa pagana de la festa de Carnaval.

DIUMENGE DE RAMS, LA COMPETÈNCIA ENTRE PALMES I PALMONS

El cicle de la Setmana Santa comença amb el Diumenge de Rams, el primer dels dies grans d'aquesta setmana curulla de celebracions. Era la primera de les festivitats de la primavera i, per tant, s'aprofitava l'ocasió perquè els petits de les cases estrenessin, els qui podien, els vestidets de la temporada. Per tant, tothom ben mudat anava cap a l'església per beneir els rams. Si bé avui es porta a terme la benedicció a diversos indrets del poble (en els darrers trenta anys s'ha fet al carrer del Trinquet, al Pla de Vallxiqué, al Fossar Vell, al carrer del Doctor Galbán o avui en dia a la plaça Nova), antigament la benedicció tenia lloc dins del mateix temple parroquial, en una de les festes litúrgiques de l'any en què l'església s'omplia de gom a gom.

En els anys més difícils de la postguerra era habitual que el palmó o la palma que la canalla portava a beneir s'arribés a utilitzar un parell o tres d'anys, mentre es mantenia amb certes condicions i no es tornava negre. Tot i que la majoria de la gent el que portava a beneir eren branques d'oliver —el llorer no s'estilava en aquells anys—, i d'entre aquests, els nois més joves portaven la rama més grossa que podien, com una espècie de competició entre ells.

Ja a la tarda la gent es concentrava per fer el Viacrucis enfilant zigzaguejant la muntanya del Calvari seguint les catorze estacions de la passió i mort de Jesús enmig de resos (el Pare Nostre, l'Ave Maria i el Glòria) i aturant-se a cadascuna de les creus per entonar la melodia "Per vostra Passió Sagrada, adorable redemptor, perdoneu altra vegada, aquest pobre pecador".

Un cop dalt del Calvari, a l'esplanada de davant de la Capella, es cantava la Salve Regina.

DIJOUS SANT, PREPARANT EL MONUMENT

Dijous Sant ja era un dia més o menys festiu, poca gent continuava amb les feines quotidianes habituals de l'època, i ja s'iniciaven les hores de major recolliment pròpies de la commemoració. Per exemple, tant Dijous com Divendres Sant eren dates en què la majoria dels homes no anava als bars a fer la partida o prendre el cafè.

De bon matí es començaven els preparatius del Monument per als oficis de la tarda. Les dones duïen a l'església les parres del Monument —una planta que la gent preparava expressament per a aquest dia i que sortia de plantar

mentirons. A més, l'altar del Sagrari, on es preparava el Monument, també es guarnia amb les palmes i palmons que havien estat beneïts el Diumenge de Rams.

El Dijous Sant continuava a la tarda amb els oficis de la Cena del Senyor, als quals assistia força gent i que ben bé podien durar més de dues hores i on es reproduïen tota una sèrie de rituals. Així, tant xiquets com xiquetes portaven carraus o matraques de fusta que feien tocar quan el rector alçava la forma sagrada.

Com una representació del que va ser l'Últim Sopar, anaven apagant les dotze veles que representaven els dotze apòstols, i el mossèn rentava els peus de les autoritats locals simulant l'acció que Jesús va fer amb els seus apòstols. En aquest acte litúrgic s'acabava —com avui dia— amb el cant dels Goigs en honor del Santíssim Sagrament, ja que aquests oficis commemoren la instauració del sagrament de l'Eucaristia. Els goigs consten de deu estrofes i parlen de la vida de Jesucrist des de l'anunciació de l'àngel Gabriel a Maria, el naixement i la visita dels tres Reis fins a l'Últim Sopar, considerat la primera Eucaristia. La tornada diu:

*Tots amb el cap inclinat
diguem molt devotament,
per sempre sia alabat
el Santíssim Sagrament.*

Acabats els oficis la gent anava a sopar, per poc després escoltar el so de les matraques que anunciaven que aviat havia de començar la processó —avui ja perduda en el tradicionari asconenc.

En aquesta sortia la imatge del Sant Crist, d'un pes considerable. Darrere del pas s'hi situava el capellà sota tàlem, que anava davant de les autoritats municipals. L'itinerari de la processó era l'habitual en aquest tipus de litúrgies: carrer Major, plaça Nova, volta a la Mola, carrer de Baix, carrer del Riu, carrer dels Clots i de tornada a l'església pel carrer de l'Hospital. L'actual imatge del Sant Crist va arribar a la població a principis de la dècada de 1940, amb tren, i el poble va anar a rebre'l a l'estació amb entusiasme.

Cal esmentar que des dels oficis fins que l'endemà divendres es baixava del Calvari l'església estava oberta, i hi havia un parell d'homes que custodiaven el Monument —eren dues persones que feien guàrdia en torns de mitja hora, que prèviament havia repartit l'agutzil tot passant per les cases avisant del torn que li corresponia realitzar a l'home de la casa.

Acabada la processó de Dijous Sant encara hi havia gent que no anava al llit sinó que esperava el Rosari de l'Aurora, que recorria de matinada els carrers del poble cantant i resant. I fins i tot n'hi havia que després del Rosari enfilaven cap al Calvari a fer foc i esperar la gent que encetaria el Divendres Sant amb el Viacrucis.

DIVENDRES SANT, PER VOSTRA PASSIÓ SAGRADA

Processó de Divendres Sant

*Tot plora amb Maria aquesta nit
davant del seu lament tan afligit:
—Pareu-vos, oh! Mortals, i contempleu
si es veu al món dolor igual al meu!
Degoten dels seus ulls perles brillants,
rosari de llumenetes rutilants
que passa de mà en mà. En processó
plora la dona, l'home, tot Ascó.
Fins veig humitejar a dalt del cel
les llàgrimes als ulls de cada estel...*

Carmel Biarnés (1986)

Divendres Sant començava molt de matí amb el Viacrucis al Calvari. Encara era de nit i els fidels es concentraven a la capelleta de la Mare de Déu del Carme, situada als peus del Calvari, per pujar en processó al Monte Santo (fig. 1). La gent veia la llum dels focs que espontàniament havien encès uns quants veïns que havien pujat prèviament.

A diferència del Diumenge de Rams en el Viacrucis d'aquest dia hi pujaven les tres creus dutes a coll per tres persones vestides de vesta. La pujada repetia el ritual del diumenge anterior amb cants i resos. A dalt s'hi arribava a vegades quan encara fosquejava i s'hi romania una estona abans no es començava el retorn. Cal dir que sovint s'aprofitava l'estada al Calvari per acabar de concretar amb les colles d'amics els preparatius per al dia de la mona. També ha estat habitual, com una tradició, collir una mica de timó en el trajecte de pujada o baixada del Calvari —segons sembla aquest timó tenia millors i més bones propietats. Altres curiositats d'un dia com aquest eren, per exemple, que mentre la gent era fent el Viacrucis al Calvari, s'acostumava a anar a rentar les olives negres al riu; o que el Dijous i Divendres Sant no s'havia d'agranar, ja que sinó apareixien formigues i altres insectes arreu de la llar.

Els fidels baixaven plegats un cop començava a fer-se de dia. El retorn anava fins a la capelleta del Carme i des d'allí es pujava cap a l'església pels carrers de la Lleuda i Placeta.

Un cop la gent havia baixat del Calvari s'acabava la guàrdia dels homes que per torns havien vetllat el Monument durant tota la nit. I al llarg del dia, i fins a l'hora dels oficis, la gent anava a fer les visites al Monument.

NO HI HA FESTIVITAT SENSE BON PLAT

Com qualsevol altra festivitat el Divendres Sant ha construït un receptari culinari específic, propi d'aquelles dates. Així tenim que espinacs, bledes o abadejo, entre altres menges, van convertir-se en els ingredients habituals d'aquells àpats.

Fig. 1.
Tradicional
pujada al
Calvari el
Divendres Sant
al matí (arxiu
Carmel Biarnés,
dècada dels 60)

Cassola de cigrons de Divendres Sant

Cigrons, abadejo, 1 ceba, alls, julivert, llorer, ametlles torrades, carxofes i ous bullits.

La nit abans rentem els cigrons i els deixem en remull amb aigua, bicarbonat i sal (mitja cullerada de sal i dues de bicarbonat per cada quilo de cigrons). L'endemà els rentem amb aigua freda, els escorrem i els posem a coure en una olla amb aigua calenta, un raig d'oli i una fulla de llorer. Un cop cuits els escorrem i en guardem el suc. Enfarinem i fregim les carxofes i l'abadejo, i ho reservem. En la mateixa cassola fem un sofregit amb la ceba i un all. Quan sigui ben ros, hi afegim la carxofa, l'abadejo, els cigrons i una picada feta al morter amb un gra d'all, julivert i les ametlles, tot barrejant-ho amb una mica del brou de coure els cigrons. Hi deixem fer xup-xup durant uns 10 minuts i hi afegim els ous bullits.

Pilotes d'abadejo

2 lloms d'abadejo doble, 4 ous, all, julivert, ceba, un tomató, carxofa, ametlles torrades, farina, pa ratllat, pa i vinagre.

El Diumenge de Rams posem l'abadejo a l'aigua. Entre dimecres i dijous canviem les aigües i divendres al matí l'esfilagarsem a trossos petits. Per fer la pasta barrejem l'abadejo amb dos ous, una mica de pa ratllat, l'all i el julivert. Fem les pilotes, les fregim i les reservem. En una cassola hi posem una mica d'oli, fem una sofregida amb la ceba i el tomató, afegim les pilotes i les cobrim d'aigua. Quan quasi està cuit, hi posem els ous partits per la meitat i les carxofes que haurem fregit prèviament. Piquem al morter un gra d'all, julivert, cinc o sis ametlles torrades i una molla de pa impregnada de vinagre. Hi posem una mica de farina i una mica d'aigua; ho remenem i al darrer bull ho incorporem a la cassola.

Bunyols d'abadejo

Abadejo, una fulla de llorer, una pataca petita, una mica de farina, una tasseta de llet, 1 ou, 1 cullerada de Royal, all i julivert.

Per dessalar l'abadejo el posem en remull durant tres dies, tot canviant l'aigua cada dia. En un cassó posem l'abadejo i la fulla de llorer, el cobrim d'aigua, i el posem al foc sense que arribi a bullir. El retirem del foc, i el deixem reposar durant 10 minuts tapat. Passat aquest temps, el traiem i en la mateixa aigua bullim la pataca tallada en rodanxes primes. Mentrestant, llevem la pell de l'abadejo i l'esmicolem ben petit. Barregem l'abadejo, la pataca xafada, la llet, l'ou, l'all i julivert picat, la farina i una cullerada de Royal. En una paella amb força oli ben calent hi anem posant cullerades de la pasta dels bunyols i els fregim fins que estiguin ben rossos.

Bunyols de vent

4 ous, 125 g de farina, 250 cc d'aigua, 30 cc d'oli, 40 g de sucre, 1 cullerada de vainilla, un raquet d'anís, ratlladura de ½ llimona, un polsim de sal, oli d'oliva per fregir i sucre per ensucrar.

Posem a escalfar l'aigua, l'oli, el sucre, la ratlladura de la llimona, el polsim de sal amb un raquet d'anís i, quan comenci a bullir, ho traiem del foc i hi tirem la farina i ho remenem ben remenat amb una cullera de fusta fins que la pasta se separi de les parets del cassó. Ho deixem refredar una mica i hi afegim els ous. Podem deixar reposar la massa un parell d'hores per tal que agafi més consistència. En una paella posem força oli d'oliva a escalfar i hi anem tirant a poc a poc cullerades petites de massa i ho deixem coure, a mesura que es van coent augmenten de volum i es van enrossint. Els traiem i els deixem a sobre de paper absorbent; a continuació, els ensucrem.

Bunyols de crema

3 ous, 100 g de farina, 150 cc d'aigua i 50 cc d'oli, oli d'oliva per fregir i sucre per ensucrar.

Posem l'aigua i l'oli a escalfar. Quan arrenqui el bull ho traiem del foc i hi tirem la farina per escaldar-la; ho remenem bé i deixem refredar una mica aquesta pasta. A continuació, hi afegim els ous i ho remenem ben de pressa perquè la massa agafi aire i ens surtin uns bunyols més inflats. Ens quedarà una pasta enganxifosa. Per fer els bunyols de crema barrejarem ben barrejades dues parts de pasta i una part de crema. En un recipient una mica alt posarem oli d'oliva a escalfar i hi anirem tirant cullerades petites de la massa. L'oli no cal que estigui molt calent si no es cremen per fora i per dins encara no estan cuits. A mesura que es vagin coent els posarem en un plat amb paper absorbent per tal que deixin anar l'oli. Després passem els bunyols per un plateret amb sucre.

ANADA A OFICIS

Després de dinar, de nou anada a oficis, que ocupava bona part de la tarda. Com que aquest dia les campanes no tocaven, s'anunciava l'inici dels oficis

amb el so d'una matraca grossa que portaven els escolans i que feien tocar pels carrers del poble. Aquest costum era habitual arreu i encara es practica en algunes petites poblacions de la Ribera d'Ebre, com la Palma d'Ebre, en què els escolans i altres nens de la població van pels carrers anunciant l'ofici. A Ascó havia estat tradició molt arrelada i era molta la canalla que circulava pels carrers percutint amb qualsevol objecte per cridar la gent a missa. Tal era la desproporció que es va haver de legislar al respecte, la qual cosa es va recollir a les *Ordenanzas Municipales de la Villa de Ascó* de 1926:

Art. 15. Queda prohibido el golpear en las puertas de las casas con mazos, piedras u otros objetos durante los días de Semana Santa.

Ja de nit, després de sopar, una processó solemne, silenciosa, de recolliment i respecte, la processó del Sant Enterrament (fig. 2), en què sortien, i surten, els passos del Sant Crist, el Sant Sepulcre i la imatge de la Dolorosa (fig. 3), encapçalats per les tres creus que al matí havien pujat al Calvari.

Les creus i la llitera amb el Crist jacent eren dutes a espatlles per persones vestides de vesta —antigament la imatge de la Dolorosa la duien senyores vídues que portaven un velet fosc. A la processó els homes ocupaven la part capdavantera del seguici, mentre que les dones anaven al darrere portant una vela a la mà. El recorregut seguia l'itinerari habitual i el silenci només era trencat de tant en tant per la música de la banda o per algun cant. Segons explica Carmel Biarnés en l'obra *Els moriscos a Catalunya* (pàg. 100), durant la Setmana Santa d'Ascó es cantava un Miserere, que s'entonava com una *saeta*, l'últim intèrpret de la qual va ser l'oncle Josep Miquel del Rano, de qui es destaca la seva veu extraordinària. Aquesta peça és considerada l'única *saeta* catalana.

Fins ben bé als anys seixanta del segle passat era usual que a les cantonades i al perxe de Pere Sans es col·loqués la parella de la Guàrdia Civil i el Sometent amb el fusell cap per avall i amb una cinta negra al braç.

Acabada la processó i ja dins l'església els fidels van a adorar la imatge del Crist jacent al Sepulcre. D'aquesta manera es posava punt i final a una de les jornades centrals de la Setmana Santa i que ocupava bona part del dia amb tot aquest seguit d'actes entre litúrgics i tradicionals.

No cal insistir en el fet que tots aquests actes religiosos eren seguits amb màxima solemnitat, respecte i silenci tant per l'aculturació religiosa que s'havia rebut com per una legislació que tenia cura de vetllar per l'ordre públic. Així es recullen dos articles a les esmentades *Ordenanzas Municipales* (1926) que regulen l'actuació de la gent en els actes religiosos:

Art. 9. Queda prohibido el perturbar en los templos los actos del culto religioso, así como toda ofensa a los sentimientos religiosos de las personas que extensiblemente se dirijan a ellos, habiéndoles burlas o escarnio.

Art. 16. Las personas que se hallen en la carrera que recorren las procesiones religiosas y Viático deberán tener la cabeza descubierta y abstenerse de hablar en alta voz y de ejecutar actos o acciones contrarias al respecto que se merecen las ceremonias religiosas.

Fig. 2. Processó del Sant Enterrament amb els penitents portant el Sepulcre (arxiu Carmel Biarnés, dècada dels 60)

Fig. 3. Els fidels acompanyen la imatge de la Dolorosa en el seu itinerari pels carrers de la vila closa (arxiu Carmel Biarnés, dècada dels 60)

DISSABTE SANT, PREPARANT LA MENJA DELS LLÉPOLS

El dissabte era un dia en què no hi havia activitats religioses. Els qui tenien feina eren els xiquets i les xiquetes que tenien una cita, i és que ells eren els encarregats d'anar a l'església a buscar aigua beneïda de la pila baptismal que hi havia davall del cor. Aquella aigua la utilitzaven a les llars per arruixar la casa com una forma d'allunyar els mals esperits.

Mentre, a les cases, el Dissabte Sant s'aprofitava per preparar les mones que els fillols i les filloles anirien a buscar l'endemà i altres llepolies.

Mona d'ous

3 ous, ¼ l de llet, 125 cc d'oli, 125 g de sucre, 50 g de llevat, ½ Potax, farina (aprox. 650 g), ous durs, 1 ou per pintar les mones, confitura de cabell d'àngel i anisets de colors.

Escalfem una mica la llet. En una part hi desfem la pastilla i en la resta el Potax. Barregem tots els ingredients i anem afegint la farina que agafi, procurant que ens quedi una pasta molt tova. Deixem reposar la massa fins que dobli el seu volum. En tallem trossos i fem rectangles estrets i llargs, que farcim de cabell d'àngel i enrotllem com un cilindre. Després els posem en safates donant-los forma rodona o ovalada i unim els extrems. Hi posem els ous durs, tot fixant-los amb unes tires de pasta. Pintem la mona amb ou batut i la decorem amb anisets de colors. La deixem reposar una estona i l'enfornem a 180 °C fins que agafi color (fig. 4).

Fig. 4. Encara queden cases al poble que continuen elaborant la tradicional mona d'ous (B. Pubill, 2011)

Cóc de mel

Per a la massa base: 1 gotet d'oli, ½ d'aiguardent o anís, ½ de mistela, ½ d'aigua i farina. Per al farcit: ½ l d'oli, 500 g de mel, 6 ous, 1 tasseta de sucre i farina.

Amb els primers ingredients preparem la pasta per fer la base, barregem bé l'oli, l'aiguardent, la mistela, l'aigua i afegim la farina que ens admeti just per lligar la massa, que ha de quedar consistent però flonja, i folrem la llauna deixant les vores lleugerament aixecades. Per preparar el farcit barregem bé l'oli, el sucre i la farina i pastem fins que s'aguanti dreta i enclavada una cullera de fusta; després hi afegim els ous batuts. Aboquem la pasta dins de la base i ho posem a coure al forn a 180 °C, fins que estigui cuit i daurat. Ho traiem, hi aboquem la meitat de la mel, ho enforem 5 min; acabem d'afegir-hi la resta de la mel barrejada amb anís i sucre i ho tornem a posar al forn 5 min més.

LA PROCESSÓ DE L'ANGELET: L'ANUNCI DE LA PASQUA

La culminació de la Setmana Santa a Ascó arriba amb la processó de l'Angelet, l'acte central de la commemoració del Diumenge de Pasqua.

En molts indrets es realitzen les anomenades *processons de l'Encontre*, que acostumen a celebrar-se al matí i escenifiquen la resurrecció de Jesucrist, com per exemple a les poblacions veïnes de Flix i la Palma d'Ebre. A Ascó aquesta processó ha pres una variant singular: la processó de l'Angelet, que avui ha esdevingut un dels actes més entranyables, curiosos i simbòlics de la Setmana Santa asconenca (fig. 5). Presenta un ritual escenogràfic invariable que s'ha anat

Fig. 5. Ascó celebra el Diumenge de Pasqua amb una escenificació, a mode d'auto sacramental, on un àngel anuncia la resurrecció de Jesús (B. Pubill, 2009)

transmetent en el temps i que va acompanyat d'una banda sonora particular, amb música composta pel mestre Miquel Salvadó Jornet de can Solfa, que fa posar la pell de gallina.

Tot i portar el nom de processó, la de l'Angelet no és exactament una processó. Aquest acte és una representació parateatral que té lloc el diumenge de Pasqua al matí, després de la missa major, i que reuneix la gent al pla de l'Església.

Aquesta representació, que se celebra des de temps immemorial, té per objectiu anunciar que Crist ha ressuscitat. Una de les característiques que la fa singular respecte a altres processons de Pasqua és la presència de l'àngel anunciant la bona nova. A part d'Ascó, a Catalunya només hi ha una altra població que tingui la figura de l'àngel com a protagonista de l'acte: Blanes.

Tot i que se'n desconeix l'origen, la tradició oral recorda que ja es representava fa més d'un centenar d'anys. Aleshores, a semblança dels coneguts Actes Sagramentals, a través de l'escenificació, pretenia explicar als fidels poc instruïts el significat de la celebració.

Actualment tota l'escena discorre amb el fil musical en directe d'una guitarra, un violí i un teclat, que interpreten la partitura que Miquel Salvadó va compondre especialment per a aquesta celebració. Aquesta música es complementa i es combina amb la interpretació de la melodia de *l'Ave Maria* de Schubert. Tot plegat, converteix la processó en un moment màgic de silenci, recolliment i respecte.

Tot comença quan falta poc per al final de la missa de Pasqua. Els fidels surten al pla de l'església i tothom se situa al seu lloc. A la plaça, una llarga catifa blanca que s'inicia a pocs metres de l'ajuntament i s'allarga fins a l'altura de les escalinates que accedeixen al temple. La imatge de la Verge se situa a l'inici de la plaça, mirant a l'església, mentre que a l'extrem oposat, a peus de l'escalinata, hi ha el Santíssim Sagrament que surt de l'església sota pal·li.

Aleshores, un nen del poble, sempre menor de 7 o 8 anys, vestit d'àngel i amb una bandera blanca, camina des de davant la Mare de Déu fins a arribar davant la Custòdia del Santíssim, tot fent una sèrie de passos i reverències. Ho fa acompanyat del seu pare. Després fan el mateix les Filles de Maria, les nenes de la població que han fet la comunió l'any anterior, vestides de blanc, i porten un estendard de roba i una bandera. Seguidament són els joves adolescents els que agafen la imatge de la Mare de Déu i la porten davant de Jesús Sagramentat seguint el ritual per damunt del llençol blanc. Finalment, les nenes més petites del poble, vestides de blanc, símbol de puresa, caminen per sobre el llençol portant petits cistells o paneretes plenes de pètals de flors, que tiraran a la Custòdia que sosté el mossèn en senyal de joia per la bona nova que ha anunciat l'Angelet.

Tota la processó és presidida pel mossèn, el qual, sota pal·li i sostenint la Custòdia, ha anat seguint les evolucions dels figurants, amb els acataments i finalment amb la recepció de la pluja de pètals de flors.

Els colors blanc i blau es converteixen en els protagonistes d'aquesta activitat religiosa que amara de simbolisme aquests diumenges de primavera. El color blanc representa la puresa, la virginitat, la llum, l'eternitat. A més, és símbol de veritat evangèlica i és el color amb què les Santes Escripures representen els àngels. Per la seva banda, el blau és el color del mantell de la Mare de Déu.

Un cop acabat l'Encontre, es retorna a l'església per finalitzar la missa del Diumenge de Pasqua.

Anecdòticament cal apuntar que sols s'ha deixat de representar durant els tres anys de guerra civil de 1936-1939, i que un cop acabat el conflicte es va reprendre seguint els cànons actuals. Si mai ha fet mal temps igualment s'ha dut a terme la processó però a l'interior de l'església, tot adaptant un passadís.

La processó de l'Angelet és un acte que sobrepassa l'estricta dimensió religiosa, ja que desperta interès i devoció dels veïns que s'hi congreguen, conscients de la vàlua patrimonial d'aquesta escenificació.

BIBLIOGRAFIA

AMBRÓS, M.L., PUBILL, B., RADUÀ J.M. (2008): *Clotxina de retratos*. Gràfiques del Matarranya, Calaceit.

BIARNÉS, C. (1981): *Els moriscos a Catalunya. Apunts històrics d'Ascó. Documents inèdits*. Gràfiques Moncunill, Valls.

Castrum de Ascho 1148, núm. 10. Carnaval-Quaresma 1986. Consell Local d'Ascó del Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre.

Ordenanzas Municipales de la Villa de Ascó (1926): Comisión Municipal de Ascó. Succ. de Torres i Virgili, Tarragona.

PUBILL, B., RADUÀ J.M. (2004): *A misses dites*. Gràfiques del Matarranya, Calaceit.